

ского уголовного процесса, с. 200; Лупинская П.А. Законность и обоснованность решений в уголовном судопроизводстве. М., 1972, с.4.

10. Бажанов М.И. Законность и обоснованность судебных актов в советском уголовном судопроизводстве. Автореф. Дис. ... д-ра юрид. наук. Харьков, 1967, с. 6.

11. Муратова Н.Г. Процессуальные акты органов предварительного расследования: вопросы теории и практики. Казань, 1989, стр. 25.

12. Строгович М.С. Указ. Соч., с. 200; Лупинская П.А. Указ. Соч., с.4.

13. Томин В.Т., Якупов Р.Х., Дунин В.А. Процессуальные документы, сроки и судебные издержки в уголовном судопроизводстве. Лекция, Омск, 1973, с. 4.

14. Томин В.Т., Якупов Р.Х., Дунин В.А. Указ. Соч., с. 4.

15. Lege Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14.03.2003//Monitorul Oficial al R.Moldova nr.104-110/447 din 07.06.2003.

16. Дубинский А.Я. Исполнение процессуальных решений следователя: правовые и организационные проблемы. Киев, 1984. с. 34.

17. Лупинская П.А. Решения в уголовном судопроизводстве: Их виды, содержание и формы. М., 1976, с. 18.

18. Codul penal și Codul de procedură penală. Ed. A 3-a, rev.-București: Editura C.H. Beck, 2007.

19. Teodoru, Gr. Grigore. Tratat de drept procesual penal.- București: Editura Hamangiu, 2007., p. 574-575

20. Teodoru, Gr. Grigore, oper. cit., p. 575-576

21. Teodoru, Gr. Grigore, oper. cit., p. 576

22. Teodoru, Gr. Grigore, oper. cit., p. 576-577,

23. Teodoru, Gr. Grigore, oper. cit., p. 577.

PLANIFICAREA ANCHETEI ÎN CAZUL CERCETĂRII INFRAACȚIUNILOR DE DARE DE MITĂ ȘI DE LUARE DE MITĂ

Mircea LUPU,
doctorand

Anchetarea infracțiunilor reprezintă activitatea organizată de anchetatorul penal în scopul stabilirii adevărului în cauza aflată în cercetare.

În cazul în care se constată comiterea unei infracțiuni, această activitate are ca scop administrarea de probe pentru stabilirea vinovăției celui cercetat, trimiterea lui în judecată și repararea prejudiciului cauzat prin săvârșirea infracțiunii.

Caracterul organizat al activității anchetatorului este imprimat de planificarea anchetei. Aceasta reprezintă latura organizatorică și creatoare a unui complicat proces de gândire a anchetatorului, proces care începe din primul moment al anchetei și se sfârșește la terminarea acesteia.

În cazurile mai simple, nu este necesară formularea versiunilor și verificarea ulterioară a acestora. În astfel de împrejurări planificarea anchetei se reduce la stabilirea activităților de anchetă necesare pentru fixarea probelor deja cunoscute ale infracțiunii, pentru lămurirea circumstanțelor care caracterizează persoana învinutului, precum și pentru descoperirea altor date care pot prezenta importanță pentru instanță cu prilejul efectuării cercetării judecătorești.

O justă planificare asigură satisfacerea cerințelor referitoare la caracterul complet și multilateral al anchetei.

Dacă se vor verifica toate versiunile posibile în anumite împrejurări date, iar nu numai una dintre ele, pe care din diferite motive anchetatorul o va considera ca fiind cea mai verosimilă, acest lucru va constitui o garanție împotriva desfășurării unilaterale și pe bază de idei preconcepționale a anchetei.

Planificarea asigură operativitatea în anchetă. Planificând ancheta, anchetatorul definește pe de o parte cercul problemelor care trebuie stabilite în cauză, evitând astfel pierderile de timp cauzate de lămurirea unor fapte care nu prezintă însemnătate pentru cauză, iar pe de altă parte, apreciind judicios și din timp activitățile de anchetă necesare, el va alege calea cea mai dreaptă și mai rapidă pentru stabilirea faptelor care prezintă importanță în cauză.

Activitatea de planificare a anchetei asigură condițiile ca munca anchetatorului penal să se desfășoare organizat. Anchetatorul este necesar să caute toate probele necesare nu să se mulțumească cu cele în posesia cărora intră în mod întâmplător.

Căutarea rațională a probelor impune anchetatorului să știe ce, unde și cum să caute, răspunsul la aceste întrebări dându-l în fiecare cauză concretă, planul de anchetă ale cărui elemente sînt :

1. determinarea sarcinilor planificate în diferite etape ale anchetei ;

2. elaborarea versiunilor pe baza materialului factual de care anchetatorul dispune în momentul respectiv;

3. formularea problemelor care necesită a fi rezolvate pentru verificarea fiecărei versiuni elaborate, respectiv determinarea faptelor care trebuie stabilite pentru veri-

ficarea fiecăreia dintre versiunile formulate;

4. stabilirea activităților de anchetă ce trebuie efectuate în vederea rezolvării acestor probleme, precum și a altor sarcini care stau în fața anchetatorului în etapa respectivă a anchetei.

În timpul elaborării versiunilor pot apărea diferite sarcini noi, iar în timpul determinării cercului de probleme care urmează a fi rezolvate, anchetatorul poate formula o nouă versiune la care nu se gândise anterior.

În planul de anchetă nu este permisă includerea unor măsuri care ar contraveni legii, fiind necesar ca în procesul planificării să se țină cont cu scrupulozitate de toate particularitățile specifice cauzei ce face obiectul anchetei. De asemenea este necesar ca planul de anchetă să fie adaptat la împrejurările în continuă schimbare în care se efectuează ancheta. În timpul anchetei fiecare probă nouă poate să schimbe, într-o măsură sau alta, perspectiva cauzei și prin urmare să impună și schimbarea planului de anchetă. În practică, ordinea planificării anchetei într-o cauză concretă depinde de materialul aflat la dispoziția anchetatorului în momentul în care acesta începe efectuarea anchetei.

Determinarea sarcinilor într-o etapă sau alta a anchetei depinde de ce anume etapă este vorba, de rezultatele obținute până la acel moment, precum și de ce anume poate face în viitor, ținându-se seama de datele aflate la dispoziția anchetatorului.

Este necesar să se stabilească adevărul obiectiv, adică toate faptele care au importanță în cauză. În acest scop, juriștii români au elaborat așa-numita formulă a celor 7 elemente, care constă din următoarele întrebări : ce, unde, când, în ce mod, cine, cu ajutorul cui, în ce scop. Răspunsurile la primele 4 întrebări trebuie să caracterizeze în special latura obiectivă a infracțiunii. Întrebările cine și cu ajutorul

cui, se referă la subiectul infracțiunii, iar întrebarea „în ce scop” se referă la latura subiectivă a infracțiunii, incluzând forma vinovăției, scopul și motivele care au determinat acțiunile infractorului.

Obiectul infracțiunii va deveni clar din totalitatea răspunsurilor la întrebările arătate mai sus. Dacă din răspunsurile obținute la întrebările arătate mai sus rezultă că în cazul respectiv lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii, atunci prin aceasta sarcinile anchetei sînt elucidate, dacă însă se vor evidenția elementele constitutive ale infracțiunii, atunci anchetatorul va trebui să stabilească și unde se află făptuitorul pentru a putea fi tras la răspundere penală, să ia măsuri pentru repararea prejudiciului și lămurirea împrejurărilor ce au favorizat săvârșirea infracțiunii.

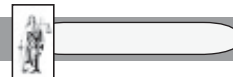
Faptele cu care anchetatorul are de-a face la începutul anchetei comportă de obicei diferite explicații. În toate cazurile în care un fapt sau altul, precum și o totalitate de fapte, care pot avea legătură cu cauza, permit explicații diferite, anchetatorul elaborează versiunile respective, adică presupunerile bazate pe datele stabilite, privitor la explicația ce se poate da unui anume fapt sau unei grupe de fapte, precum și importanței acestora pentru cauză. Întinderea versiunilor poate fi diferită. Sînt posibile versiuni care cuprind conținutul infracțiunii în totalitatea sa, adică presupuneri care dau răspuns la toate problemele ce urmează a fi dovedite în cauză. Sînt de asemenea posibile și versiuni asupra fiecărui element constitutiv al infracțiunii – privitor la subiect (infracțiunea a putut fi săvârșită fie de X, fie de Y), privitor la data, locul, la procedeul de săvârșire a infracțiunii, privitor la latura subiectivă (infracțiunea poate fi săvârșită cu intenție, prin imprudență, din răzbunare, în scopul de a acoperi urmele altei infracțiuni, etc).

De asemenea există posibilitatea formulării de versiuni referi-

toare la anumite fapte, acestea fiind așa numitele versiuni particulare. În practică, îndeosebi în cauzele complexe, anchetatorul pornește de obicei de la versiuni privind diferite fapte, ajungînd la versiuni privind elementele constitutive ale infracțiunii, iar de la acestea când o serie de asemenea elemente sînt deja stabilite, ajunge la versiuni privind cauza în întregime. Totuși nu este exclus ca aceste tipuri diferite de versiuni să fie formulate concomitent și verificate paralel. În toate aceste cazuri, versiunile se deosebesc după întindere și gradul lor de complexitate, dar natura logică a versiunilor, metodele elaborării și verificării acestora sînt aceleași în toate cazurile.

După natura sa logică, orice versiune este asemănătoare cu ceea ce în știință se numește ipoteză (presupunere întemeiată din punct de vedere științific, fie despre un fapt observat indirect, fie despre o ordine logică ce explică o anumită totalitate de fenomene). Deosebirea dintre versiuni și ipoteze constă în primul rînd în caracterul faptelor pe care le explică, iar în al doilea rînd în gradul de argumentare științifică. În știință, ipotezele se emit de obicei asupra unor fenomene mari ale naturii sau vieții sociale, bazate pe observații îndelungate și pe legi științifice precis stabilite. Versiunile elaborate în timpul anchetării infracțiunilor se referă totdeauna la fapte concrete, care au avut loc în trecut, uneori destul de neînsemnate și se bazează pe o sferă relativ restrînsă de observații.

Legile științifice (respectiv legitățile stabilite de criminalistică), deși se aplică în elaborarea versiunilor, totuși în mod obișnuit, în acest proces, ele au un rol mult mai redus decât rolul legilor științifice în elaborarea ipotezelor științifice. Din acest motiv, în cazul versiunii se poate pretinde că aceasta reflectă veracitate într-o măsură mult mai redusă decât ipoteza științifică. Ținînd seama de acest fapt, versiunea

trebuie privită îndeosebi în stadiul inițial al anchetei, ca o presupunere elaborată în scopul confirmării sau înlăturării ei în timpul verificării ulterioare. Termenul „versiune” nu este specific criminalistic. El este folosit în diferite domenii ale activității omenești, reprezentând totodată una din explicațiile sau interpretările posibile date unui anumit fapt sau fenomen. În acest sens și în cazul anchetării infracțiunilor, pot fi elaborate versiuni care explică un fenomen sau altul, de orice persoană care cunoaște împrejurările în care s-a produs un anumit fapt. În timpul anchetării unei cauze penale, diferite explicații posibile cu privire la faptă pot fi date de către învinuți, părți vătămate sau martori.

Aceste explicații devin versiuni de anchetă (aceasta este o noțiune specific criminalistică) numai în cazul în care anchetatorul care răspunde de efectuarea anchetei consideră că este cazul ca ele să fie verificate, incluzându-le în planul de anchetă.

O importanță deosebită au explicațiile învinuitului. Particularitățile acestora constau în faptul că anchetatorul trebuie să le verifice ca pe o versiune obligatorie, dacă ea nu este înlăturată de faptele stabilite. Procesul logic de elaborare a versiunilor este același, indiferent dacă este vorba de versiuni care explică infracțiunea în întregime, de versiuni privind diferite elemente constitutive ale infracțiunii sau de versiuni privind anumite fapte.

Deosebirea constă numai în volumul și gradul de complexitate a activității intelectuale pe care o are de făcut anchetatorul. În toate cazurile, cu prilejul elaborării versiunilor, anchetatorul operează cu două categorii de date : în primul rând cu fapte concrete care se referă la cauză, în al doilea rând cu câteva date generale cu care aceste fapte sînt comparate.

Întrucât versiunea este numai o presupunere care urmează să

fie verificată, cunoștințele despre faptele concrete care stau la baza diferitelor versiuni pot fi culese nu numai din mijloacele de probă administrate în cauză ci și din alte surse, respectiv materiale informative primite de la diferite instituții, din scrisori anonime, din zvonuri răspândite în cadrul colectivului cointerestat în desfășurarea într-un anumit sens al anchetei etc. Prin caracterul lor aceste date trebuie să fie de așa natură încât anchetatorul să considere posibilă folosirea lor ca temei al acțiunilor sale. Cu cât este mai cuprinzător cercul faptelor de care s-a ținut seama în elaborarea versiunilor și cu cât izvorul datelor obținute prezintă mai multă garanție, cu atât și versiunile respective vor fi mai întemeiate. Este inadmisibil ca ancheta să se întemeieze pe presupuneri fanteziste, neîntemeiate, care nu sînt întemeiate pe nici un fel de fapte. A doua grupă de date folosite în elaborarea versiunilor – diferitelor date generale – pot avea de asemenea un caracter extrem de variat. Asemenea date generale pot fi obținute din experiența de viață a anchetatorului, din experiența sa profesională, din datele științifice criminalistice, iar în unele cazuri și din alte ramuri ale științei (fizică, chimie, medicină judiciară). Dacă faptele stabilite în cauză contravin unor noțiuni generale, anchetatorul trebuie să elaboreze o versiune care să explice abaterea de la cursul normal al faptelor. Cu prilejul elaborării versiunilor, se folosesc toate formele de raționament cunoscute și în primul rând inducția și deducția, care sînt insolubil legate între ele.

Prin raționament inductiv se înțelege raționamentul care pornește de la particular la general iar rezultatul unui asemenea raționament va reprezenta o anumită cunoștință despre toate obiectele de un anumit gen, pe baza cunoașterii fiecărui obiect al genului respectiv.

Dimpotrivă, raționamentul de-

ductiv reprezintă cunoașterea unui anumit obiect sau grupe de obiecte de un anumit gen, bazat pe cunoașterea regulii generale ce acționează asupra tuturor obiectelor din genul respectiv.

Stabilind anumite fapte în timpul anchetei, anchetatorul descoperă trăsăturile asemănătoare ale acestor fapte, trăsături care îi permit să aplice acestora o anumită regulă generală. La rândul său, regula generală care se aplică particularităților concrete ale cauzei respective permite să tragă concluzii privitoare la cauze și să fie folosite ca temei pentru elaborarea unei anumite versiuni. O mare însemnătate în elaborarea versiunilor o prezintă procedeul logic cunoscut sub denumirea de omologie sau raționament prin asemănare. La baza acestui procedeu stă presupunerea că dacă o parte din caracteristicile unui fenomen, pe care nu-l cunoaștem încă, este asemănătoare cu partea respectivă de caracteristici a altui fenomen pe care-l cunoaștem integral, atunci și toate celelalte caracteristici ale acestor fenomene se aseamănă între ele.

Raționamentul prin omologie conține un mare pericol de a greși, deoarece dacă o parte a caracteristicilor de aseamănă, aceasta nu înseamnă neapărat că și celelalte caracteristici sînt obligatoriu asemănătoare.

Raționamentul prin omologie este cu atât mai temeinic cu cât caracteristicile asemănătoare sînt mai numeroase și mai însemnate. Cele mai sigure rezultate sînt obținute prin aplicarea așa-zisei omologii stricte, când ne aflăm nu numai în prezența unei simple asemănări a unei serii de caracteristici a două fenomene, ci și a unei dependențe a caracteristicilor, unele față de altele. În toate cazurile de folosire a omologiei este necesar să se lămurească amănunțit dacă fenomenul cu privire la care efectuează omologia nu prezintă o caracteristică oarecare incompatibilă cu caracte-

ristica corespunzătoare a fenomenului cu care este comparat.

Raționamentul prin omologie asigură totdeauna concluzii mai mult sau mai puțin probabile, iar nu certe, motiv pentru care ar fi inadmisibil ca pe baza omologiei să se tragă concluzii procesuale. În planificarea anchetei omologia prezintă o importanță deosebită în cazurile în care se anchetează infracțiuni săvârșite de către recidiviști, deoarece la aceștia se constată formarea unor anumite procedee obișnuite de săvârșire și ascundere a infracțiunilor. Versiunile prezintă o foarte mare însemnătate pentru planificarea anchetei. Versiunea aleasă determină direcția în care se va desfășura ancheta, fiind absolut evident că dacă în întocmirea planului de anchetă se va pierde din vedere versiunea justă, atunci infracțiunea nu va putea fi descoperită, născându-se pericolul tragerii la răspundere a unui nevinovat. Totuși, nici importanța versiunilor nu trebuie supraapreciată. Nici un moment nu trebuie să se piardă din vedere că versiunea este numai o presupunere și în afară de aceasta că ea reprezintă numai una dintre câteva presupuneri posibile. De aceea, orice versiune oricât ar fi ea de verosimilă, atât timp cât rămâne versiune, respectiv una dintre presupunerile posibile, nu poate servi ca temei pentru concluzii procesuale, printre care și aceea a considerării anchetei ca fiind terminată.

Orice versiune trebuie verificată iar în urma verificării trebuie înlăturate toate versiunile, cu excepția uneia singure care, dimpotrivă, trebuie să-și găsească confirmarea. O dată confirmată, aceasta încetează de a mai fi versiune, devenind rezultatul dovedit al anchetei care exprimă adevărul obiectiv. Totuși, chiar în cazul înlăturării tuturor versiunilor elaborate de către anchetator, cu excepția uneia singure, versiunea rămasă nu trebuie considerată ca exprimând adevărul obiectiv decât dacă există deplina

convingere că planul de anchetă a cuprins toate versiunile obiectiv posibile.

În afară de versiunile elaborate de anchetator, este posibil să mai existe o versiune pe care aceasta a pierdut-o din vedere sau este posibilă confirmarea parțială a două dintre versiunile elaborate. Convingerea că au fost verificate toate versiunile obiectiv posibile nu poate exista atât timp cât anchetatorul nu ascultă explicațiile învinutului și nu le compară cu toate materialele stabilite în cauză, existând posibilitatea ca din explicațiile învinutului să decurgă o nouă versiune, care până în acest moment nu a fost verificată, fiind clar că într-un asemenea caz, până la verificarea versiunii prezentate de învinuit, nu se poate determina care dintre cele două versiuni este justă : aceea expusă în actul de punere sub învinuire sau cea care rezultă din explicațiile învinutului. De aceea, efectuând punerea sub învinuire, anchetatorul nu trebuie să piardă din vedere posibilitatea că explicațiile pot constitui temeiul elaborării unei noi versiuni, de care el nu a ținut seama până în acest moment.

Orice versiune trebuie verificată, stabilirea căilor ce trebuie urmate cu prilejul acestei verificări reprezentând un element foarte important al planificării.

Versiunea verificată încetează a mai fi o simplă presupunere și se transformă, în anumite concluzii, care sînt temeiul unor măsuri procesuale (punerea sub învinuire, trimiterea în judecată etc), motiv pentru care asemenea concluzii se pot întemeia numai pe probe, prevăzute de lege și verificate în mod corespunzător, rezultând că verificarea versiunilor se realizează prin activități de anchetă prevăzute de dreptul procesual penal, care trebuie incluse în planul de anchetă. Referitor la măsurile operative de urmărire, acestea pot sugera anchetatorului ce probe, unde anume pot fi ele găsite, precum și ce activități

de anchetă trebuie să efectueze în acest scop.

Pentru aceasta, în planul măsurilor de verificare a versiunilor se vor include nu numai activitățile de anchetă ci și sarcinile ce revin organelor operative, în vederea aplicării măsurilor operative de urmărire. Toate versiunile elaborate trebuie verificate paralel și nu consecutiv. Anchetatorul nu trebuie să piardă din vedere nici o problemă care decurge din versiunile elaborate în cauză. Dacă răspunsul la o problemă sau alta se poate obține pe calea efectuării mai multor activități de anchetă, atunci, de obicei, trebuie planificate toate aceste activități de anchetă în scopul unei verificări cât mai exacte a rezultatelor acestora. Dacă în momentul întocmirii planului, anchetatorul nu poate prevedea căile pentru obținerea răspunsului la o problemă oarecare deosebit de importantă, el trebuie să se străduiască să găsească probleme suplimentare a căror rezolvare să indice unde trebuie căutat răspunsul la problema principală. Dacă în timpul verificării unei versiuni sau a alteia se obțin date contradictorii (unele confirmă versiunea, altele o înlătură), în nici un caz anchetatorul nu trebuie să renunțe la continuarea verificării acesteia până când nu lămurește cauzele acestor contradicții și nu le înlătură. Numai după aceasta devine clar dacă mai este necesară continuarea verificării și alegerii căii pe care trebuie continuată verificarea versiunii respective.

Sarcina verificării versiunii poate fi considerată îndeplinită numai dacă sînt înlăturate toate versiunile în afară de una care, dimpotrivă, va fi confirmată de toate faptele stabilite în cauză.

După stabilirea tuturor activităților de anchetă care se pot prevedea în momentul respectiv, este necesar să se prevadă în plan, termenul de executare a acestor activități de anchetă avându-se în vedere următoarele :

- în primul rând trebuie executate acele activități de anchetă care au drept scop fixarea probelor supuse schimbărilor sau dispariției într-un timp foarte scurt;

- când condițiile sînt aceleași, trebuie efectuate mai întîi acele activități de anchetă a căror rezultate au importanță pentru toate sau pentru o serie din versiunile elaborate;

- dacă pentru aceeași problemă sînt planificate două activități de anchetă, dintre care una poate avea ca urmare stabilirea unei probe mai concludente decât cealaltă, atunci, de regulă, prima activitate trebuie efectuată înaintea celei de-a doua ;

- în cazul în care s-a planificat lămurirea unor împrejurări ce au precedat în timp alte împrejurări, precum și lămurirea împrejurărilor care s-au produs mai târziu, de obicei, trebuie să se efectueze mai întîi activitățile de anchetă care au drept scop lămurirea împrejurărilor survenite anterior ;

- trebuie efectuate activitățile de anchetă și acțiunile operative de urmărire care au scopul de a împiedica săvârșirea altei infracțiuni, distrugerea urmelor infracțiunii, precum și scopul de a împiedica persoana bănuită de săvârșirea infracțiunii să dispară ori să-și ascundă bunurile.

Planificarea anchetării diferitelor genuri de infracțiuni se deosebește printr-o serie de particularități, indiferent însă de genul infracțiunii supuse anchetării, se poate vorbi numai despre particularitățile de planificare ale stadiului de începere al anchetării diferitelor categorii de infracțiuni, în funcție de materialul inițial care a servit ca temei pentru pornirea procesului penal. Din acest punct de vedere toate cauzele penale, indiferent de infracțiunile la care se referă, pot fi împărțite în trei categorii :

1- Cauzele în care chiar din momentul pornirii acestora se cu-

noaște indiscutabil că, faptul care a provocat urmări dăunătoare a avut loc, însă nu se cunosc cauzele care l-au provocat. În astfel de cauze, sarcina anchetei constă în primul rând în stabilirea cauzelor care au dat naștere faptului respectiv . Acestei sarcini îi sînt subordonate și primele activități de anchetă, precum și elaborarea versiunilor în primele etape ale anchetei. Această cauză poate fi denumită cauza principală, întrucît de caracterul ei depinde dacă cineva va fi tras la răspundere penală și cine anume. La celălalt capăt al acestui lanț de cauze și efecte se distinge cauza nemijlocită a faptului, cu a cărei stabilire începe obișnuit ancheta. Între cauza nemijlocită și cea principală a faptului, pot exista o serie de cauze intermediare, iar când acest lanț de cauze și efecte va fi lămurit, iar cauza principală stabilită, atunci în mod obișnuit nu vor mai apare greutăți serioase nici în ceea ce privește stabilirea persoanelor vinovate, nici în privința calificării juridice a acțiunilor lor.

2- Cauzele în care deși datele

inițiale se referă la un fapt care poate întruni elementele constitutive ale unei infracțiuni, totuși ele nu permit să se afirme cu deplină certitudine că aceasta a avut loc. În majoritatea acestor cazuri, persoana care în viitor poate deveni învinuit în cauză este cunoscută de la bun început, dar nu este încă absolut cert dacă faptele care i se atribuie au avut loc și în cazul în care aceste fapte s-au produs, dacă ele întrunesc elementele constitutive ale unei infracțiuni.

3- Cauzele în care datele inițiale nu creează de obicei îndoieli că un anumit fapt a avut loc. Datele inițiale conțin de obicei și indicații suficiente atât cu privire la acțiunile care au constituit cauza faptului cât și asupra caracterului ilicit al acestor acțiuni.

În cauzele complexe planurile de anchetă vor fi întocmite sub formă de tabele la care se anexează diferite scheme, fiind necesar ca el să cuprindă toate elementele planificării. Este indicat ca pentru fiecare versiune să se folosească o foaie separată.

Problema ce urmează a fi lămurită	Activitățile de anchetă și măsurile operative de urmărire	Termenul de executare	Observații
-----------------------------------	---	-----------------------	------------

La rubrica observații se fac mențiuni inclusiv asupra împrejurărilor ce trebuie avute în vedere cu prilejul planificării împrejurărilor ce trebuie luate în calcul cu prilejul desfășurării ulterioare a anchetei. După ce s-au întocmit planuri pentru toate versiunile, prin compararea acestora se constată că unele și aceleași întrebări figurează în fiecare dintre planurile întocmite pentru diverse versiuni. Aceste probleme comune se notează pe o foaie separată. Pentru planurile de anchetă ce comportă mai multe episoade, planurile se întocmesc pe două episoade. Pentru fiecare episod în parte se vor

înscris versiunile, problemele ce trebuie rezolvate cu prilejul verificării acestor versiuni, activitățile de anchetă, etc., în cauză fiind întocmite atâtea planuri câte episoade există. De obicei, planul se întocmește în limitele de care dispune anchetatorul, precizându-se că va fi completat dacă se impune cu noi măsuri. În cauzele complexe, uneori este necesar ca planul să fie completat cu diferite scheme care ușurează sistematizarea materialului deosebit de voluminos, existent în astfel de cauze. Aceste scheme reprezintă grafic legătura dintre diferiții participanți la comiterea infracțiunilor care se an-

chetează, circulația documentelor în cadrul unor instituții, etc. Se pot folosi și schemele de șah în care, în coloanele verticale se notează numele învinuiților, iar pe cele verticale episoadele care urmează a fi anchetate. În pătratele unde se intersectează coloanele verticale cu cele orizontale, sînt trecute probele care confirmă participarea învinuitului respectiv la săvârșirea episodului corespunzător. Aceste scheme au un rol auxiliar, neavînd valoare probatorie. Fiecare anchetator este liber să aleagă acea formă de plan pe care el o consideră mai comodă și corespunzătoare cauzei de anchetat. În afară de planificarea cauzei în întregime, se planifică și efectuarea activităților de anchetă.

Percheziția este activitatea de anchetă care are drept scop descoperirea urmelor infracțiunii și a obiectelor care pot prezenta importanță pentru descoperirea infracțiunii, repararea prejudiciului și asigurarea confiscării averii, precum și scopul de a descoperii persoanele care se sustrag de la anchetă sau judecată și cadavrele persoanelor dispărute.

Percheziția se poate efectua numai cu condiția existenței unor suficiente temeiuri care îndreptățesc să se presupună că obiectele căutate se află într-un anumit loc, sau la o anumită persoană.

O activitate de anchetă apropiată de percheziție este ridicarea de acte și obiecte. Pentru percheziție este caracteristic faptul că anchetatorul penal nu este precis ce anume obiecte, acte, valori sau urme, care au o legătură cu cauza, pot fi descoperite. În cazul ridicării de acte și obiecte, se cunoaște însă precis obiectul sau actul căutat, precum și locul unde acesta se află. Numai acest act sau obiect este necesar cauzei, iar posesorul lui, de obicei, nu neagă faptul că îl deține. Din acest motiv anchetatorul penal cere persoanei sau conducătorului instituției în posesia

căreia se află obiectele sau documentele respective să i se predea. Percheziția poate fi : 1) corporală, atunci când se percheziționează corpul și îmbrăcămintea unei persoane, în scopul descoperirii urmelor și obiectelor ascunse, 2) în încăperi locuite și nelocuite, 3) în câmp deschis.

În cazurile infracțiunilor de corupție, prin percheziție se poate urmări descoperirea obiectului mitei, a corespondenței, etc. În toate cazurile percheziția trebuie efectuată planificat și minuțios. Dacă obiectele și înscrisurile căutate se pot afla în mai multe încăperi sau la mai multe persoane, este necesar ca percheziția să se efectueze concomitent în toate aceste locuri. Pentru percheziționarea concomitentă (simultană) a mai multor locuri, se antrenează mai mulți lucrători de anchetă, întocmindu-se din timp și în așa fel planul acestei operații, încât peste tot să înceapă a fi executată în același timp. Dacă percheziția nu a dat rezultat pozitiv, deoarece nu a fost efectuată cu suficientă minuțiozitate, este uneori indicată repetarea ei. Pentru ca percheziția să fie eficace, trebuie ca în prealabil ea să fie pregătită și să se întocmească și planul ei. Pentru aceasta este necesar să existe o reprezentare clară asupra scopului percheziției, să se stabilească ce anume se poate descoperi cu prilejul efectuării percheziției și să se țină seama și de faptul că aproape întotdeauna în cursul percheziției se pot descoperi și obiecte care nu s-au avut în vedere.- În cadrul pregătirii în vederea efectuării percheziției, trebuie să se culeagă date cu privire la obiectele căutate, să se stabilească ce intrări și ce ieșiri are încăperea (sau imobilul) în ce parte se deschid ferestrele, cu ce încăperi sau imobile se învecinează, ce dependențe are, cine locuiește în apartament. Dacă percheziția urmează a se efectua în câmp deschis, trebuie să se culeagă din timp date în legătură cu par-

ticularitățile de la fața locului, cu construcțiile existente, cu posibilitatea de acces la aceste construcții a persoanelor în legătură cu a căror activitate se efectuează percheziția. Cunoașterea prealabilă a locului unde urmează a se efectua percheziția trebuie să se facă prin investigații discrete pentru a nu ajunge la cunoaștința persoanelor la care trebuie să se efectueze această activitate, deoarece în asemenea caz există riscul să ascundă ori să distrugă obiectele sau înscrisurile căutate.

Recenzent:
I. DOLEA,
doctor în drept, conf.univ.,
USM